

Politik

'Alle borgere vil systematisk blive overvåget overalt og hele tiden' - alligevel fortsætter minister ufortrødent

Et hav af eksperter og organisationer opfordrer regeringen til at standse omstridt lovforslag.

Justitsminister Peter Hummelgaard (S) afviser kritikken af nyt lovforslag. (Foto: © Ida Marie Odgaard, Ritzau Scanpix)

LÆS OP

ORDBOG

TEKST

Af

Stine Lindegaard

Rikke Gjøøl Mansø

Morten Henriksen

I dag kl. 17:00

Danmark bevæger sig lige nu med hastige skridt mod at blive et masseovervågningssamfund.

Sådan lyder opråbet i dag fra 25 organisationer og en lang række eksperter, der i et fælles åbent brev til justitsminister Peter Hummelgaard (S) opfordrer regeringen til at sætte en stopper for et nyt lovforslag.

- Hvis regeringens forslag bliver til virkelighed, vil alle borgere systematisk blive overvåget overalt og hele tiden. Det er et meget voldsomt indgreb i vores privatliv, og det er opskriften på et overvågningssamfund, siger direktør for tænketanken Justitia Birgitte Arent Eiriksson i en pressemeddelelse.

Det er blandt andre organisationer som Amnesty, Cepas, Djøf og Danske Advokater, som står bag brevet.

Det nye lovforslag, der vedrører Politiets Efterretningstjeneste (PET), er så vidtgående og kompliceret, at den skal sættes på pause, lyder opfordringen i det åbne brev. I stedet bør regeringen nedsætte en kommission, der skal kortlægge overvågningssamfundets omfang.

- Det rejser alvorlige dataetiske spørgsmål og kan få helt uforudsigelige konsekvenser for den enkelte borger, hvis AI (kunstig intelligens, red.) slippes løs på personfølsomme oplysninger.

- Derfor må regeringen droppe sit hastværk og åbne for en grundig debat om overvågningens konsekvenser, siger Laura Klitgaard, der er formand for fagforeningen IDA, i pressemeddelelsen.

Hun understreger, at overvågning i det omfang, som regeringen lægger op til, risikerer at undergrave den enkeltes ret til privatliv og samtidig gøre uoprettelig skade på tilliden mellem borgere og myndigheder.

Det skal PET's nye værktøj

PET's nye værktøj kommer til at kunne indsamle og analysere tre typer datasæt:

1) Datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder.

Det kan for eksempel være offentlige registre, kommentarspor på sociale medier, hjemmesider og medier.

2) Datasæt bestående af oplysninger fra danske

forvaltningsmyndigheder. Det kan f.eks. være sundhedsmyndigheder eller sociale myndigheder. Myndighederne får pligt til at videregive de oplysninger til PET, som efterretningstjenesten i medfør af de foreslåede regler anmoder om.

3) Datasæt som langt overvejende indeholder oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark.

PET skal senest efter fem år fra indsamlingen af større sammenhængende datasæt slette det igen. Slettefristen kan dog forlænges i op til 20 år.

Kilde: Justitsministeriet

Minister afviser blankt

Justitsminister Peter Hummelgaard afviser blankt kritikken af, at han med lovforslaget indfører et overvågningssamfund.

- Der er ikke noget i det her, der handler om overvågning. Det handler mere om et analyseredskab. Og for at være helt ærlig: Meget af det her data vil være udenlandske data, siger Peter Hummelgaard, der dermed affejer kritikken fra de mange eksperter og organisationer.

- Jeg synes altid, det er relevant at debattere de lovforslag, der bliver fremsat. Men jeg synes også, der er en del af kritikken, der bygger på misforståelser. Om de så er bevidste eller ubevidste, skal jeg ikke gøre mig klog på, siger ministeren.

Han understreger, at loven ikke kommer til at ændre nogen regler for, hvordan PET kan behandle oplysninger om enkeltpersoner. Det handler om at spotte mønstre.

- I et samfund, hvor mere og mere af vores aktivitet foregår på nettet, så vil PET have mulighed for at trække de oplysninger ind bag lukkede døre og sammenkøre det med andre data for at finde lige præcis dé nåle i høstakken, der kan advare om et forestående terrorangreb eller om spionage eller sabotage, siger Peter Hummelgaard.

At det overhovedet er nødvendigt at give PET et nyt værktøj skal ses i sammenhæng med trusselsbilledet mod Danmark, der med ministerens ord "bliver mere og mere komplekst".

Liberal Alliances retsordfører, Steffen Larsen, der samtidig er formand for Folketingets Retsudvalg, advarer mod at gå for hurtigt frem, når det ifølge ham handler om en så vidtgående masseovervågning af den danske befolkning, som lovforslaget i hans optik vil medføre. (Foto: © Thomas Traasdahl, Ritzau Scanpix)

Partier advarer mod masseovervågning

På Christiansborg er flere oppositionspartier enige i kritikken i det åbne brev.

Formanden for Retsudvalget og retsordfører for Liberal Alliance, Steffen Larsen, kalder det et decideret masseovervågningsværktøj, regeringen vil give efterretningstjenesten.

- Det gør alle danskere til mistænkte i udgangspunktet, for nu skal alle undersøges, screenes, for alt hvad de render og gør. Og det er jo det omvendte af et normalt retsstatsprincip, siger han.

Læs også: 'Det er ikke øget overvågning', forsikrede minister - nu hagler kritikken ned over ham

Alternativets Helene Brydenscholt er decideret skræmt over lovforslaget, som hun frygter vil få folk til at afholde sig fra at gøre og sige ting.

- Borgere vil holde sig tilbage med for eksempel at kontakte myndighederne, hvis de er syge - med at ytre sig om bestemte holdninger og med at deltage i demonstrationer. Vi begrænser borgernes ytringsfrihed indirekte, siger hun.

Hvorfor skulle man holde sig tilbage fra at kontakte lægen på grund af den her lov?

- Man vil holde sig tilbage med at kontakte lægen, hvis man frygter, at man lige pludselig vil bonde ud på PET's it-system som værende en mistænkelig borger eller som værende en borger, som man skal holde ekstra meget øje på, siger Helene Brydenscholt.

Loven står til at træde i kraft til oktober.

De står bag brevet

- Birgitte Arent Eiriksson, direktør, Justitia
- Laura Klitgaard, formand, IDA
- Jeanette Hartz, adm. dir, Dansk IT
- Sara Vergo, formand, Djøf
- Jesper Lund, formand, IT-Politisk Forening
- Jes Brinchmann, direktør, Cepos
- Vibe Klarup, generalsekretær, Amnesty
- Janne Gleerup, forperson, Dansk Magisterforening
- Kåre Pihlmann, formand, Landsforeningen af Forsvarsadvokater
- Niels Bertelsen, formand, PROSA
- Mads Julius Elf, præsident, Dansk PEN
- Dicle Duran Nielsen, adm. Direktør, Danske Medier
- Karsten Lauritzen, adm. Direktør, Danske Advokater
- Henning Mortensen, formand, Rådet for Digital Sikkerhed
- Jesper Olsen, formand, Transparency International Danmark
- Birgitte Kofod Olsen, formand, dataethics.eu
- Allan Boye Thulstrup, forperson, Dansk Journalistforbund
- Søren Peter Hansen, direktør, Tænk tanken Perspekt
- Natali Arent Eiriksson, forperson, Dataetisk Ungeråd
- Jakob Willer, direktør, Teleindustrien
- Kristine Mærkedahl Jensen, forperson, Globalt Fokus
- Asbjørn Storgaard, forperson, Den Danske Helsinki-komité for Menneskerettigheder
- Regitze H. Rohlfing, Konstitueret Politisk Sekretariatschef, Nyt Europa
- Niels Ivar Larsen, formand, Fri Debat
- Natasha Friis Saxberg, adm. direktør, IT-Branchen
- Jacob Vrist Nielsen, Postdoc, PhD, Aarhus Universitet
- Anders Kjærulff, bestyrelsesmedlem, Borgerretsfonden
- Peter Kurrild-Klitgaard, Professor, Københavns Universitet

- Robert Klemmensen, Professor of Comparative Politics, Lund University
- Gry Hasselbalch, PhD, Mediamocracy
- Jakob Linaa Jensen, ph.d., Lektor i kritiske sociale mediestudier, Aarhus Universitet
- Amalie Lyhne, skribent
- Marlene Wind, Professor. Københavns Universitet
- Adam Diderichsen, Lektor, ph.d. Forsvarsakademiet